UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Legatis præstandis contra tabulas bonorum poffessione petita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

hered.Secundo poteſt opponi hoc modo: Non potes agere con
tra me,quia mihi competit contra ta.ꝛ tunc poteſt opponi duo
bus modis.Primo,quod in ipſa exceptione impetret contra ta.
dicens ſic.Non potes agere contra me,quia competit mihi cõtra
tab,quas peto mihi decerni,ꝛ tunc iſta exceptio habet vim exce
ptionis,ꝛ petitionis;ꝛ repellit agentem,vt hic,ꝛ l.Papinianus.
§.ſi filius.ſ.de inof.teſt.ꝛ idem putarem in reſtitutione in integrũ
ſi in ipſa exceptione impetraretur. Alio modo poteſt opponi,nõ
petendo ipſam decerni in ipſa exceptione,ꝛ tunc non poteſt oppo
ni,niſi prius intentetur contra ta. Ita loquitur d. l.exceptiones.
in fi.j.de excep.ꝛ l.nam poſtea.§.ſi minor.ſ.de iureiu. ꝛ l.nec non
§.exemplo.ex qui.cauſ.ma.Ita debetis intelligere.

LEX XVI.

1 ☞ Fideicommiſſum vniuerſale ſi relinquitur filio,per hoc non
dicitur inſtitutus.

SI emancipatus. Vides ergo hic, quod
ſi pater eſt ſuſpectus,
non datur bon poſſ.contra ta.pro filio, ꝛ ſic innuit quod
1 ſi pater non eſſet ſuſpectus,daretur ſibi contra ta.Ex hoc† habes
hic tex.contra gl.que eſt in l.ſcimus.§.repletionem.C.de inoffic.
teſt.vbi tenet gl.quod ſi fideicommiſſum vniuerſale relinquitur fi
a lio,eſt perinde ac ſi eſſet inſtitutus.Iſtud eſt contra[a] hunc tex.qꝛ
ſi eſſet inſtitutus non haberet contra ta.vt ſ.eo.l.j.in prin.ꝛ ſic fi
deicommiſſaria reſtitutio non habetur pro inſtitutione,vt hic,ꝛ
expreſſius in l.ita tamen.§.qui rogatus.ſ.ad Treb.

ADDITIO.

a IO.FRAN.RV. ¶ Iſtud eſt contra.Vide Bart.Contrarium
ſibi ipſi in eo quod dicit hic ꝛ in l.ventre.ſ.de acq.her.

LEX XVII.

SI pater. Diſtingue circa hanc legem, vt dixi ſ.eo.
l.ſi in adoptionem.

LEX XVIII.

SI ſub conditione. Opp.de l.etiam ſ.de
inofficio.teſt.So.dic
vt ibi,ꝛ plene dixi in l.poſt legatum.§.fi.ſ.de.his quib. vt
indi.vbi tene menti.

LEX XIX.

a **QVod vulgo.** [a] Gl.hic ponit caſum,ꝛ bene,quem
vide,ꝛ not.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Quod vulgo.Et hoc ſing.no.Imo.in l.ſi filius qui in
poteſtate.de lib.ꝛ poſth.

LEX XX.

1 ☞ Exheredatio non ſecuta aditione,nihil valet.
2 Bo.poſſ.contra tabulas quod detur etiam hereditate non adita.
3 Querela poteſt intentari tam contra alium,quam contra ſcriptũ
heredem.
4 Bo.poſ.contra tabulas quare non requirat aditionẽ,querela ſic.

FIlium. Iſta lex eſt ita difficilis, ſicut aliqua q̃
ſit in Infortiato,tamẽ difficultas eſt in
tex.nõ in apparatu,nec in materia. Et diuidiẗ hec lex
principaliter in quatuor partes.¶ Primo poniẗ the
ma,ꝛ queſtio,qualiter ſuccedatur,quando emancipatus eſt prete
ritus,ſuus exheredatus,ꝛ extraneus inſtitutus.Scdo,determina
tio ponitur predicte queſt.Tertio poniẗ alia queſt.vtruꝫ eo caſu
fiat collatio.Quarto ponitur vna q.quibus.ꝛ a quo,eo caſu lega
ta preſtentur.Scda ibi,dixi.Tertia in §.videamus.Quarta in §.
legata.Secunda pars ſubdiuiditur in partes tres. Primo poniẗ
qualiter ſuccedaẗ inſpecto rigore iuris ciuilis , ꝛ inſpecto rigore
iuris pretorij.Secundo,qualiter ſuccedatur de equitate,quando
hereditas nõ eſt adita.Tertio, qualiter ſuccedatur de equitate,
qñ hereditas eſt adita.Scda ibi,ſed cum exhered.ꝛ.o.Tertia ibi
ſed quemadmodũ. Et iſta ſecunda pars, breuiter hoc intendit,ſi
ſuus eſt exheredatus,emãcipatus,preteritus,ꝛ extraneus inſti
tutus,ſiue adeaẗ hereditas ſiue nõ,vterqꝫ dimidiam aduocabit.
licet vnus ſcilicet emancipatus,per contra tabulas,ꝛ alter ab in
1 teſta.h. d.No. tex.ibi,ſed cum exheredatio,ꝛc.No.† ꝙ exhereda
tio nihil valet non ſecuta aditione.vt hic ꝛ l.ſi patronu s.§.ex te
2 ſtamẽto.j.de bo.lib.¶ Scdo no. †ex hac l.contra ta.datur etiam
3 hereditate nõ adita.Habuiſtis ſ.eo.l.illud.¶ †Tertio no.ꝙ que
rela poteſt intentari tam contra alium,quã contra ſcriptum here
dem,vt hic,in vltimo reſponſo.¶ Op.dicitur hic in prin.ꝙ here
ditate adita filius exheredatus excluditur:hic in fi.dicitur cõtra
rium,ergo male.Sol.excluditur in totũ,ſcilicet a cõtra ta.vt hic,
in prin.ſed nõ excludiẗ a querela,vt hic in fi.¶ Scdo op.diciẗ hic
quod habet locum bo.poſ.contra tab.ꝛ ab inteſtato, qꝛ ſuus ab
inteſtato,ꝛ emãcipatus per contra tab.Contra.j.ſi tab.te.nul.ex.
l.j.in prin.vbi ab inteſtato nõ habet locũ,donec habeat locũ con
tra ta.Sol.contra ta.ꝛ ab inteſtato ſimul non habent locum,verũ
eſt quando pendet vtrũ ſecundũ ta. poſſit peti,ſed quando certũ
eſt quod ſecundum ta.nõ poteſt peti,tunc procederet contra ta.
ꝛ ab inteſtato.vt hic.Facit,quod dixi ſ.eo.l.illud.Tertio op.dici
tur,hic quod ſolus filius habebit contra ta.contra,j.§.prox.vbi
non habet niſi dimidiam.Dicit gl.quod hoc principium corrigi
tur ſtatim.Gl.habuit bonum intellectum,ſed poteſt dici,ꝙ non
corrigitur,qꝛ verum eſt quod filius ſolus habebit bo.poſ.non ta
mẽ habebit ſolus totam hereditatẽ,vt dicitur j.Itẽ dicitur hic ꝙ
repudiatio prodeſt ſuo,vt ſit heres inſolidũ:contra,imo pro par
te,vt j.§.videamus.ꝛ hic.Sol.in effectu nõ eſt heres,niſi pro par
te,vt in contrario:ſed ipſo iure ciuili eſt heres in totũ.¶ Item op.
hic dicitur,ꝙ teſtamentum eſt nullum propter hereditatem non
aditam,ꝛ petitur contra ta.ſed contra.ſ.de iniuſto teſta.l.nam ꝛ in
ver.rumpendo.Sol.Quantum ad contra ta.ſufficit tabulas eſſe,
ex quibus poſſit adiri hereditas tẽpore mortis,vt ſ.eo.l.prox.vn
de licet poſtea irritetur,non tamen curaẗ.Sed dices tu,que eſt ra
3 tio,ꝙ† cõtra ta.non requirit aditionẽ,ſed querela ſic?Reſpondeo
vt dixi in l.illud.ſ.eo.quia contra ta.petitur ad ſimilitudinem di
cendi nullum,quod poteſt fieri ante aditam hereditatem.¶ Di
citur hic,ꝙ querela habet locum poſt petitã bonorum poſſeſſio.
contra ta.id quod eſt ruptũ non poteſt vlterius rumpi,vt dictum
eſt.Reſp.licet ſit ruptum per contra ta.de iure pretorio, non ta
mẽ eſt ruptũ de iure ciuili.ideo poteſt rumpi per querelam,vt hic
in fi.¶ Item oppon.ꝙ querela debet dari ſolum contra heredem
ſcriptum l.j.ꝛ l.circa.ſ.de inof.teſt.ſed hic datur contra preteritũ
ergo, ꝛc. Solut.hic preteritus ſuccedit in locum heredis ſcripti
qui totã hereditatem ab eo auocauit,vt ſ.eo.l. cuꝫ emancipatus.
in principio.ideo poteſt contra eum dari querela ſicut poſſet da
ri contra fideicommiſſarium vniuerſalem,l.j.C.de inof.teſta.
1 ☞ Collatio non habet locũ inter eos,qui diuerſo iure ſuccedunt.
2 Collatio non habet locum quando emancipatus non facit iniu
riam ſuo.

§.Videamus. Iſta eſt tertia pars p̃ncipalis,ꝛ ſub
diuitur,Primo ponitur queſtio.Se
cundo ponunẗ due rationes ad oſtendendum,ꝙ collatio non ha
beat locũ.Tertio, determinat collationẽ locũ nõ habere,per aliã
rationem nouam.Secunda ibi emancipatus nanqꝫ.Tertia ibi ve
reor.Breuiter h.d.Inter eos,qui diuerſo iure ſuccedunt non ha
1 bet† locum collatio. Item quando emancipatus non facit iniuriã
ſuo,non habet,locum collatio.In ver.ꝛ hoc ſit conſequens ibi il
2 li,ſcilicet,caſui.qui ſequitur.No.ex hoc §.† duo. Primo, ꝙ inter
eos,qui diuerſo iure ſuccedunt,non habet locum collatio. Scdo
no.ꝙ quando emancipatus non facit iniuriam ſuo.non habet lo
cum collatio.Opp.ad primum notabile ꝙ collatio habet locũ, l.
ſi filius.j.de colla.bonorum. Gl.ſoluit pluribus modis.Veritas
eſt,ꝙ ibi filius ſuus erat inſtitutus,ꝛ adiuit de iure ciuili,ſic emã
cipatus veniens per contra ta.ſibi fecit iniuriã,qꝛ ſibi aliquid ab
ſtulit contra teſtatoris voluntatem:licet ergo ſecundum verba p̃
toris,non habeat locum collatio,tamen ſecundum voluntatẽ Sce
uole poſitã in d.l.ſi filius.habet locum:ſed hic nullã faciebat iniu
riam filio exheredato.Item opp.C.eo.l.ſi emãcipati.Sol.Ibi nul
lum fuit factum teſtamẽtum,hic ſic.Vnde debet diſtingui,an per
emancipatum alteri fiat iniuria,vel non vt hic.

§.Legata. Hec eſt tertia pars.Legata pro dimidia pre
ſtat emancipatus coniunctis perſonis,ſuus
nullo modo.h.d.in ſummario.

§.Siquis. Iſte §.legitur in gl.multis modis.Prima
ꝛ ſecunda lec.reprobãtur in gl.ꝛ bene.qua
re vltimam lec.tene.Tex.ibi in fi.exheredatus non eſſet, ſed inſti
tutus,quia ſcriptis non adeuntibus ſuccedens per contra tabu.
preſtat legata liberis,ꝛ parẽtibus.Vel dic.ꝙ inſtitutus ſuccedẽs
ex teſtamento,legata preſtat omnibus,ſecundũ Dy.ꝛ Iac.de are.

LEX XXI.

SI is,qui filium. In hac lege, Iuriſconſul
tus ponit tres caſus.

TITVLVS V.

De legatis preſtandis contra tabulas bono-
rum poſſeſsione petita.

LEX I.

HIc titulus. Primo commendat edictũ
ꝛ ponit mẽtem edicti.Secũ
do illud incipit exponere.Secunda ibi,generaliter.
vſque ad finem.ꝛ eſt pulchra lex.Circa legẽ noſtram
format gl.noſtra aliquas queſtiones.¶ Op.j.de l.

iij.§.fi.Sol.id quod hic dicitur,quod legata preſtantur, intelligẽ ſi ſunt vtilia:ſecus ſi ſunt inutilia. Item opp.ſ.de le.iij.l.ij.Sol.legata relicta a preterito nullo modo preſtantur,vt ibi:ſed legata relicta ab inſtituto,preſtantur quibuſdam perſonis, ex vigore huius tituli. ¶ Dicitur hic,quod legata preſtantur: quero qua actione? Dicunt quidam,iudicis officio. Alij actione ex teſtamento vtili, ex vigore iſtius edicti,vel actiõe in factũ.tene quam vis. ¶ Dicit hic, dotis nomine,quero ad quid referatur? Dicit gl.ad vxorem,& ad virũ. Uide ergo,quod determinatio appoſita in fine, refertur ad proxima.ſcilicet,ad vxorem,& ad virum, non ad liberos.& parentes. Simile in l.heredes mei.§.fi.ſ.ad Treb.

§. Generaliter

Opp.gl.ſuper ver.in infinitum igitur.de l.queſitum.ſ.de teſtib.Sol. Ibi odium,hic fauor. Item op.& videt quod infinitas nõ debeat tolerari l.fi.C.de ſa.ſan.eccl.Sol vt no.Cy.C.de ſen.que pro eo ꝙ intereſt,circa contraria.& per Dy.in l.qui bona.§.fi.j.de dam.infec.& ibi plene dixi. ¶ Dicitur hic quod parentes & liberi vocant vſque in infinitum,contra imo parentes vſque ad tritauũ,& liberi vſque ad trinepotẽ.l.Iuriſconſultus.§.parẽtes.j.de gradi. Quid dicemus? Poſſumus dicere ſic: Quando tractat de fauore,debet accipi in infinitũ,vt hic,& ſic ex quadam larga & impropria ſignificatione. Sed ſi nõ tractaremus de fauore,acciperemus ſtricte & proprie,vt dixi in d.§.parentes. ¶ Item dicitur hic,ꝙ non diſtinguitur an deſcendant a maſculo,vel a femina,cõtra in l.illud.§.ad teſtamẽta.ſ.ti.j.Sol. Per edictũ de contra ta.diſtinguitur teſtamẽtum mulieris,a teſtamento virorũ:ſecus in edicto de leg.preſtan.

LEX III.

1 ☞ Teſtamento rupto rumpitur donatio cauſa mortis ex teſtamento dependens.

Ed & ſi mortis.

In tex.ibi.excepte non ſunt ſcilicet perſone, in quas eſt
a collata donatio cauſa mortis. Not.hic,[a] quod †rupto te-
1 ſtamento rumpitur donatio cauſa mortis: quod tene mẽti. quod intelligo ſi donatio cauſa mortis ex teſtamento dependeret,alias ſecus,per ea,que habuiſtis no.in l. poſt legatum. in fin.ſ.de his quibus vt indig.& ſ.de inoffi.teſtam.l.etiam. Facit C.de cod.l.j.& quod ibi nota.

ADDITIO.

a AND. BAR. ¶ No.hic. An autem requiratur aditio,vide An. in repetitione l.eam quam,C.de fideic.& plene per dom.meum in l.fi.ff.de dona.cauſa mortis.

1 ☞ Statutum quod contrahens cum bannito puniatur in centum,non comprehendit contrahentem cum ſeruo vel filio bannito,ſed contrahentem cum procuratore ſic.

§. Hoc autem ſolum

Hic eſt not.§.& no.tex.ibi nec enim q̃rimus,&c. Op.ad hunc.§.de §.item ſi quis.j.prox. vide gl.j. in §.in adoptionem,Sol.vt ibi patet ex cõcordan. Item ibi §.ſed & ſi coniunctim.dicit Dy.illud regulare,iſtud caſuale. Sed cõtra de §.item ſi quis vbi inſpicitur cui debet acquiri,non cui relinquitur. So.gl. vno modo:hic alio modo in §.itẽ ſi quis.& illa eſt vera. Quare dic ꝙ nõ debemus inſpicere cui acquirit ex diſpoſitione legali,vt hic ſed debem⁹ inſpicere cui queritur ex diſpoſitiõe teſtatoris vt ibi.
a ꝙ no.ad multa. Dicit ſtatutũ,[a] †ſi quis cõtraxit cum exbannito,
1 puniatur in centum. Ego contraxi cũ ſeruo,vel filio exbanniti,ita ꝙ queritur exbannito,certe nõ punior,q2 inſpicitur cum quo cõ-
b traho,non cui queritur ex diſpoſitione legis:ſed ſi contraheret †[b] cum aliquo qui haberet procuratorez nomine eius,vel ageretur inter nos,vt exbãnito quereretur,tunc punirer,quia videor cum exbannito contrahere,& inſpicitur cui queratur ex diſpoſitione
* hominis,vt dixi,quod tene mẽti*. ¶ Item op.dicitur hic in verſ. ſed & ſi coniunctim.quod portio deficiens non accreſcit coniuncto. Contra C.de ca.tol.l.vnica.§.in primo.& §.pro ſecundo.& l.re coniuncti.ſ.de le.iij.Sol. Portio deficiens non accreſcit ei,qui de iure ſpeciali ad legatum admittitur,vt hic,& l.mulieri,& Titio.ſ.de cond.& demon.& ibi dixi in d.l.re coniuncti.

ADDITIONES.

a POMA ¶ Dicit ſtatutum. Uide Are.in l.Gallus.§.quod ſi is.ff.de li.& poſthu.vbi ſequitur opi. Bar.& vide etiam Are.in l.j.in prin.ff.de ver.ob.in l.ſi mihi & tibi.§.regula.ff.de le.j.

b POMA. ¶ Sed ſi contraherez. Idem tenet Ang.in l.Antiſti⁹.§.fi.ff.de acq.her. Facit quod no. Bald.de ceſſione in l.per diuerſas.C.mandati.licet in contrarium videatur quod voluit Bal. in auth.habita.C.ne fil.pro pat.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Tene menti. Uide aliquid per Are.in l.j.in prin.j.de ver.obli.

LEX IIII.

1 ☞ Diſpẽſatio facta circa vnũ defectũ,non porrigitur ad alium.

2 Clauſula in interpoſitione decreti ſuper alienatione rei minoris,ſi & quatenus de iure proceſſit,quid operetur.

Um propter.

Ibi,bonorũ poſſeſſionem,& ideo cuz hic legata vtilia perdantur timore preteriti,ideo ipſe cautionẽ preſtat ſecus ſi propter alium timorẽ fuit omiſſa aditio,vt j.e.
1 l.ſed & ſi pro dote.§.fi.& ibi no. †Ex hac l.no.quod diſpenſatio fa-
2 cta circa vnum defectũ,non porrigitur ad alium. ¶ †Scdo not.
a hunc tex.[a] ad q.quam vidi, Iudex ſuper alienatione rei minoris interponit decretũ,dicens,predicte alienationi meam authoritatez & decretũ interpono,ſi & quatenus de iure proceſſit. Opponebat,
b quod alienatio non valebat,[b] quia ante decretum alienatio non valebat,quia ſine iudicis authoritate:& iudex interpoſuit authoritatem,ſi & quatenus de iure proceſſit. Sed dixi aliter, quod illa verba,ſi & quatenus de iure proceſſit,debẽt intelligi ſcilicet,alias preter decretum vel edictum decreti, quare iudex defectum decreti intendit ſupplere,& hoc probatur in hoc tex.tene menti.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Secundo no.hunc tex. Et vide gl.in c.cum cõtingat.de offi.dele. Bar.& ibi Ioan.de Imo.in l.iudex.j.de re iu.& ibi gl.que dicit ꝙ iudex non debet dicere admitto quatenus de iure debeo,ſed prius de his diſcutere debet. Facit quod no. Bar.in l.ait pretor.§.j.de re iu.& in l.ſi quãdo.in prin.ff.de le.j.& vide Bal. in rep.l.edita.C.de eden.& l.j.C.qui admit.& in c.j.§.hoc quoqz.de ſucce.feu. Bar.in l.& ſi conditionalis.ſ.de autho.tut.& l.ambitioſa.j.de decre.ab or.fa. Bal.in l.cum iudex.C.de ſen.& vide gl.in c.cum contingat.de offi.dele.& ibi Ho.& Io.de Imo.

b ALEX. ¶ Non valebat. Et vide quod no. Bar.in l.ſed ſi cõditionalis.de auth.tu.& Bal.in l.j.C.qui admit.& de decreto conditionali,vide tex.& ibi Bal.in l.fi.in prin.C.de teſt.ma.& cum Bar.tranſit Ang.& Imo.in l.iudex.in fi.de re iu.

LEX V.

Ilium.

Petita bonorum poſſeſſione contra tabulas relicta a pupillo debentur certis exceptis perſonis,relicta a ſubſtituto debentur omnibus ſalua ratiõe falcidie,h.d. Op.duobus modis. Rupto teſtamento de iure ciuili nõ valet ſubſtitutio pupillaris.l.Papinianus.§.ſed nec impuberis.ſ.de inoff.teſt.Sol. Rupto teſtamẽto de iure ciuili nõ valet ſubſtitutio pupillaris,vt ibi. Secus ſi per contra ta.vt hic,& l.ex duobus.§.fi.ſ.de vul.& pup. Itẽ op.dr hic,ꝙ ſubſtitutus preſtat legata omnibus. Contra,de l.fi.§.fin.ſ.de le.iij.ſol.gl.quod hec intelligitur ſcdm illam legem poſitam hic in gl.que incipit,ſic ecõtra. Sed iſta op.eſt falſa,ſcdm Iac.de are.& ſequens opin.poſita in gl.eſt veriſſima. Alia ſolutio eſt,ꝙ ibi de legatis relictis a pupillo:hic de relictis a ſubſtituto.& iſta eſt vera,vt dicit Iac.de Are. Ratio eſt,quia gradus ſubſtitutionis nõ fuit impugnatus. Et pro declaratiõe Ia.de Are.diſtinguit: Aut impubes inſtitutus adiuit,aut venit per contra ta.beneficio preteriti. Primo caſu p̃ſtat omnibus.l.ex duobus.in prin.ſ.ti.j.aut venit per contra ta.& tunc aut per cõtra ta.eius portio eſt minuta,aut nõ eſt aucta. Si eſt minuta,tũc legata relicta ab eo debent certis perſonis tm̃.legata vero relicta a ſubſtituto debentur omnibus,vt hic dicitur in tex.habita ratione diminutionis facte,quia legata diminuta preſtabuntur,ſicut eſt portio diminuta.l.filius legata.ſ.ti.j.& l.& ſi cõtra.ſ.de vulg.& pupil.& l.fi. in fi.ſ.de leg. Idem ſi eius portio non eſt aucta,nec minuta per hanc leg. Si vero eius portio eſt aucta,& tunc aut queris de relictis a pupillo aut de relictis,a ſubſtituto. Primo caſu,relicta a pupillo vſqz ad eam quantitatem,quam habet ex voluntate defuncti, debentur
a omnibus.[a] In eo vero quod vltra acceperit per contra ta.debentur tantum coniunctis perſonis.l.fi.in prin.ſ.de leg.iij. Secundo caſu,relicta a ſubſtituto debentur omnibus indiſtincte,vt hic in fi. Ratio,quia gradus ſubſtitutionis non eſt impugnandus,vt j.eo.l.ſed & ſi pro dote.§.non omnia.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Debentur omnibus. Uide Bal.& Imo.in l.& ſi contra.de vulg.& pupil.

1 ☞ Legata an conſeruentur per auth.ex cauſa,rupto teſtamento preteritione filij.

a
1 ## § Omnibus.

[a] Hic videtur †caſus, vel quaſi caſus vnius difficilis q.quaz format gl.in l.maximum vitium.ante fi.C.de lib.pret. Nam auth.ex cauſa.dicit, ꝙ quantũ ad heredis inſtitutionẽ teſtamentum eſt ruptũ &c.modo,querit gl.ibi,vtrũ legata relicta filio preterito,qui teſtamentũ rumpit debeant per auth.ex cauſa.& ſunt opi.inter gloſſat. Mar. Sil.diſputauit hãc q.& determinauit ꝙ nõ debeant iſta legata per has rationes. Ille qui teſtamentum impugnat,non eſt dignus ex
b eo aliquid conſequi[b] vt ſ.de inof.teſt.l.Papinianus.§.meminiſſe,& l.queſitum,de acq.her.cum iſtud erat in poteſtate ſua non improbare

probare teſtamentum:ſed poterat approbare. l. filio preterito.ſ.
de iniuſt.teſt.ergo,⁊c. Itē ponit alias rationes,quas recitat Cy.
in auth.ex cauſa.C.de lib.pret.⁊ ibi Cy.tenet ꝙ debēt ex vigore il
lius auth.ex cauſa. Nec ob.ꝙ teſtamentum impugnat, quia non
petuntur legata actione ex teſtamento, ſed cōdictione ex lege.ſed
ꝙ petātur cōdictione ex lege,eſt contra caſum in corpore vnde ſu
mitur illa auth.dicit enim tanquam non reſciſſum obtineat teſta-
mentum,⁊ ſic petitur actione ex teſtamento,tanquā non ſit reſciſ
ſum. Item pro hoc facit quod no.ſ.co.l.j.in prin. vel reſciſſo teſta-
mento per cōtra ta preſtantur legata actione ex teſtamento vtili,
⁊ ideo credo opi. Mar. Sil.eſſe veriorē,⁊ dico eſſe caſum hic. Nā
omnibus conſeruantur legata ſcilicet qui non veniunt cōtra ta.
in d.auth.ex cauſa,legata firma permanēt ſcilicet, his qui teſtm̄
non impugnāt.pro hoc ſ.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.ſi non ſolus.§.j.
quas leges teneas menti quia ipſas non allegat Mar. Silli.

ADDITIONES

a POMA. ¶ Omnibus. Amplia vt per Alex.in l.ita tamen. §.qui
rogatus.ff.ad Tre.⁊ in l.poſthumo.C.de bo.poſſ.contra.tab.
b ALEX. ¶ Aliquid conſeq. Et iſta doctrina fallit quando tra-
ctaretur de dāno,vitādo.l.qui Rome.§.Seia.⁊ ibi no.de ver.obl.

1 ☞ Statutum quod cedens actionem nobili cadat a iure ſuo,intel
ligitur de ceſſione vtili,⁊ valida.

§. Si quis contra ta. bonorum.

Glo.op.ſ.de cond.inſti.l.mulier.§.j.vbi ſufficit teſtamentū eſſe de
facto.dic ꝙ ibi fiebat ſecundum voluntatem teſtatoris, hic econ-
tra. Item ibi ſufficit ad commodum,nō autem ad incommodum.
Item opp.contra hanc legem,⁊ videtur ꝙ bo.poſ.contra ta.peti
ta ab vno etiam de his qui nō deberent admitti,debeat prodeſſe
omnibus.l.poſthumus.§.ſi quis ex his.ſ.de inof.teſt. Poteſt di-
a ci,ꝙ hic petijt contra tab.non tamen perduxit ad fi.[a] Vel melius,
aliud in cōtra ta.vbi petitio facta ab vno,qui nō deberet admitti
nō prodeſt omnibus:ſed aliud in q̄rela. Ratio,q2 bo.poſſ.contra
b ta.nō petitur nec tribuitur cū illa ſolennitate.[b] qua petitur que
rela. Hanc ſol.ponit gl.in l.ſi ſeruus.j.de bo.poſ.ſecundum tabu.
1 ¶ † Quero dicit ſtatutum,[c] ꝙ ſi quis ceſſerit actionem alicui no-
c bili,cadat a iure ſuo:ponamus ꝙ aliquis ceſſit qui cedere non po
d terat,vel ceſſio fuit inutilis,cadet ne a iure ſuo? Hic eſt tex.ꝙ nō[d]
quod tene menti. Facit ſ.tit.j.l.non putauit.§.non queuis.⁊ j.de
ver.obl.l.continuus.§.ante pe.quod tene menti.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Perduxit ad finē. Cuius cōtrariū hic innuit iſte text.
in prin.iuncto ver.nō ſolū.nā vbi petitio huius bo.poſ.habet ef-
fectū petēs perdit legatum,vt hic in ver.non ſolū.ſed in prin.dici-
tur ꝙ ſi ille cui nō competebat bo.poſ.eam petijt,⁊ accepit,tamen
non perdit legatū.ergo ſequitur quod non habet effectum.
b ALEX. ¶ Solennitate. Per Bal.in l.fi.ad fi.C.de fid.lib.⁊ Ro.
in l.ſi Titius.de ver.obli.
c ¶ Quero,dicit ſtatutum. Vide quod vult Alex.in l.j.§.j.ver.ter-
tio colligitur.ff.quod quiſque iur.
d ALEX. ¶ Quod non. Quod factum non valet non preiudicat
per hoc quia non ſufficit de facto facere contra,vt quis incidat in
penam.vt no. Bar.plene.in l.vbi pactum.C.de tranſa.⁊ hic adde
Bald.in d.l.quid ergo.§.cum autem cum ibi no.ſ.de infa.⁊ quod
no. Bal.in l.§.fi.ſ.quod quiſque iur.

§. Si legata. Contra j.ea.lege.§.fi. Solue. vt ibi incō-tinenti dicam.

1 ☞ Hereditas defertur honore pleniore,⁊ non ſolum eſt honor,
ſed etiam commodum.
2 Teſtamentum,in quo dicitur,relinquo filio meo centum iure in-
ſtitutionis,valet.
3 Teſtator ſi relinquit filie centum pro ſua parte,⁊ Falcidia, an vi-
deatur relictum iure inſtitutionis.

§. Sed ⁊ ſi portio Hic eſt no.caſus. No.textum ibi,cū hereditates,⁊c. Vides

ergo,ꝙ verba que loquuntur de legatis ⁊ fideicommiſſis trahūt
ad hereditatē,vt hic:⁊ habemus tex.in l.verbis legis.de verb.ſig.
1 ꝙ eſt vtile ad multa. Item no.ex hoc, ꝙ † hereditas defertur ple-
niori honore. Nam auth.vt cū de app.cog.§.aliud. voluit ꝙ filius
inſtitueret,⁊ haberet iure hereditario,ita dicit gl. Itē dicunt doc.
non ſolū eſt honor,ſed commodū,quia alijs inſtitutis vniuerſali-
ter non adeuntibus,accreſcit ſibi.l.j.§.ſi ex fundo.ſ.de her.inſ.iō
2 iure inſtitutionis debet habere. Sed pone,ſcriptū † eſt, relinquo
filio meo centum iure inſtitutionis,an valeat? Dicebat quidā ad-
uocatus ꝙ nō,q2 nihil eſt dicere iure inſtitutionis, niſi dicat ⁊ in
his eum heredem inſtituo. Sed truffa eſt,q2 tm̄ eſt dicere iure in-
ſtitutionis,quantū heredem inſtituo,vt hac glo.⁊ text.in d.auth.
vt cum de app.cog.§.aliud. Itē ſi dico,inſtituo te,ſufficit,licet nō
3 dicā heredem.l.j.ante fi.ſ.de her.inſt. ¶ Quero,dicit † teſtator,re-
linquo filie mee centum pro ſua parte,⁊ Falcidia,an videtur eſſe
a relictum iure inſtitutionis,non dico,[a] nunc cogitabitis.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Non dico. Vide Bar.in authen.vnde ſi parens.C.de
inof.teſt.qui dicit quod videtur relictum iure inſti.⁊ Bal.in l.hu
manitatis.C.de imp.

§. Ad eum. De hoc.§.dicam.j.l.proxi.

1 ☞ Legatum qui habet de iure ſpeciali,habet ius non decre-
ſcendi,licet non ius accreſcendi.

§. Is autem,cui portio. Finis huius.§. cōtra dt de ver-

bo ad verbū.ſ.ea.l.§.ſi legata.vbi portio liberorum nō augetur per
hoc ꝙ extraneis nō preſtantur. Ad contrarium,gl.dat plures ſolu.
Vna ſol.eſt,vt dicamus,nō prodeſt iure accreſcendi,vt ibi,ſed iu
re nō decreſcēdi ſic,vt hic. Alij dicūt,ꝙ hic erant coniuncti,ibi di
ſiuncti. Sed iſtā reprobat gl.per l.iij.§.ſed ⁊ ſi coniunctim.ſ.eo.
Alij ꝙ ibi ſit queſtio,ſed non ſoluitur. Vltima ſol.eſt ꝙ hic legatū
erat indiuiduū,ibi diuiduum. Teneas aliā ex duobus, vel ꝙ hic
erant legatarij re cōiuncti:⁊ ideo per ius non decreſcendi prodeſt
quod extraneis non datur:vel tene ꝙ hic ſit legatum indiuiduum,
vel extra gl.dic,ꝙ ibi preſtantur legata ab eo qui venit per cōtra
ta,⁊ ſic contra voluntatē defuncti, ⁊ ſic debet minus grauari.ſed
hic preſtantur ab eo cui ſeruatur portio ex volūtate defuncti,⁊ ideo
1 in plus pōt grauari:ibi ſecus. ¶ Ex predictis. No. † ꝙ ille,qui ha
bet legatū de iure ſpeciali,habet ius nō decreſcendi,licet non ha
beat ius accreſcendi. Dixi plene in l.re coniuncti.ſ.de le.iij.itē op.
ſ.ti.j.l.ſi ex duobus.§.ſed illud. Dicit gl.preteritus,⁊ inſtitutus,ibi
erant emancipati:hic inſtitutus erat in poteſtate. Nihil valet,q2
idem eſt ibi in inſtituto qui eſt in poteſtate,quod eſt in emancipa-
to.d.l.ex duob.§.quod ſi is. Sed dic,quod ibi hereditatem adiuit,
hic non:ſed beneficio pretoris eſt ei portio conſeruata.

LEX VI.

Saluius. Hi quibus legatum,vel portio hereditatis conſeruatur,vltra virilem nō

admittuntur.h.d.cum l.ſeq. Volo quod cogitetis vtrū
auth.ex cauſa,⁊ etiam tex.in corpore vnde ſumitur,poſ
a ſit limitari,vt quod dicit cetera firma permanent.limitetur[a] hoc
modo,dum tamen legatarij vel fideicōmiſſarij non habeant plus
quam heres preteritus,vel exheredatus.vt ſ.eo.l.filium.§.ad eū.
quia teſtamentum rumpitur,per hanc l. Nam contra ta.eo iure eo
que ordine datur,quo teſtamentum rumpitur de iure ciuili, vt ſ.
ti.j.l.j.poſt principium.⁊ l.ſi in adoptionem.§.fi.vtrum hoc ſit ve-
rum,cogitabitis.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Limitetur. Vide Bal.in l.j.C.de contra ta.⁊ Bal.in
authen.ex cauſa de lib.pret.tenet quod hec lex ſit correcta per il-
lam auth.in iij.op.prime partis.

LEX VIII.

Virilis portio quemadmodū.

§. Si quis ex liberis. Op.gl.⁊ videtur quod non poſſit conſeruari

vtrunque,vt j.eo.l.bonorum poſſeſſione.in fi. Gl.dat plures ſolu-
tiones. Vna,quod ibi loquitur in his qui poſſunt petere contra
ta.ibi non.nec eſt vera,quia propter hoc eſſent deterioris conditio
nis. Alij quod hic adiuit hereditatem,ibi. hec non eſt vera, quia
nec propter hoc debet eſſe deterioris conditionis. Quare gl.dicit
quod illa lex debet intelligi ſecundum iſtam,vt non debeat habe-
re legata,ſcilicet vltra virilem.vt hic.

§. Si adierit. Opp.quod libertates non competāt rupto teſtamento.l. Papinianus.§.ſi

ex cauſa.de inof.teſt. Sol.ibi rumpitur per querelam:hic per con-
tra ta.⁊ ſic remanet teſtamentum validum de iure ciuili. Item op.
a de l.nullus.[a] j.de re.iur. Sol. In preiudicium alterius non poteſt
quis vti iure ſuo,vt hic:ſed ſi non preiudicat alijs, tunc poteſt vti
iure ſuo. ¶ Vltimo nota iſtum §. ad materiam proteſtationis vt
dicit gl.de qua dic vt dixi in l.de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori.⁊ l.
non ſolum.§.morte.j.de no.ope.nun.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De l.nullus. Ipſum allegat Bart.in l.non ſolum.§.
morte.de ope.no.nun.

a §. Cum autem. [a] Dicitur hic,ſi prius ſit relictum, quam ſit virilis, datur actio. Con-
tra ſ.ea.l.§.ſi quis. Gl.ſol.tene menti,ver.non ſolū.quod iſta ver-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ba, centum relinquo pro dote,intelliguntur ſiue relinquatur dos ſiue aliquid aliud pro dote.vt hic dicitur.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Cum autem.No.ad l.j.de fideic.

LEX X.

Ed ⁊ ſi pro dote.

§. Si nurui. Querit glo.in verb.nullum eſt legatum quando dos non poteſt peti,nõ valet legatũ:ſed an valebit,cum poterit peti? Dicit gl.ꝙ ſic,ar.l.ſub conditione.j.de ſolutioni.ſed nonne iſtud videtur contra regulam Catonianã,que impedit legata inutilia confirmari.l.j.ꝭ.de reg. Catoni.Poſſumus dicere.ꝙ legatum pro dote eſt cõditionale:ergo regula Catoniana non habet locum.l.j.ꝭ.de reg.Cato. Iſta ſol. non videtur vera.quia iſta eſt conditio tacita, que non impedit quin ſit locus regule Catoniane.l.ſi optio.de opt.le.⁊ no.in l.j.ꝭ.de reg. Caton.quare ſolue,quod hic erat legatum nullum: qꝛ matrimonium conſtabat, aduerſus quem defectum teſtatoꝛ non potuit ꝓuidere,ideo regula. Catoniana non habet locũ.ſicut quando legatum eſt nullũ ex perſona eius cui relinquitur,vt plene habuiſtis no.in l.j.ꝭ.de reg.Cato. ¶ Secundo querit glo.quando conſtante matrimonio datur actio? Dicit gl.quando maritus eſt exheredatus,l.ſi conſtante.§.j.ꝭ.ſol.ma.Sed videte.licet vir ſit exheredatꝰ tamen actio mulieri non datur l.ij.in prin.ꝭ.de do.prel.ſed marito bene daẜ vtilis actio fami.erciſ.vnde expoſitio gloſſe nõ eſt bona. Quare dic,quod detur eo caſu quo ſocer vel heredes vergunt ad inopiam,quo caſu datur actio mulieri conſtante matrimonio, vt l.ſi conſtante. §.j.ꝭ.ſol.mat.⁊ ibi ita intellexi hunc §.

1 ☞ Teſtatoꝛ ſubſtituit heredi ſuo vulgariter,ſi heres non erit, talis heres.eſto inſtitutus non fuit heres,ſed tranſmiſit ius deliberandi,heres inſtituti prefertur ſubſtituto.

2 Bonoꝛum poſſeſſione contra tabulas petita ab inſtituto ⁊ ſubſtituto que legata debeantur.

§. Non omnia. Iſte eſt difficilis §.⁊ ponit multos caſus.Ea legata debentur ex hoc edicto.que ſunt relicta ab eo gradu,cõtra quem petita eſt bonoꝝ poſſeſſio.ſi propter timoꝛẽ bo.poſſ.nulla efficiantur:ſed ſi alias de iure communi debebuntur etiam legata ab alio capite.h.d.vſqꝫ ad l.nonnunquam.⁊ diuiditur in duas partes.Primo,ponit duo dicta in genere obſcure.Secundo,illa declarat per multos caſus vſque ad legem nonnunquã.Secunda ibi,vt ecce duos gradus. ¶ In text.ibi, preſtanda ſunt,exemplum hoc patet in vltimo reſponſo huius legis.Sed exempla precedentis dicti patent in omnibus alijs reſponſis,⁊ in l.ſequẽti,vſqꝫ ad l.nonnunquaꝫ. in ver. Iulianus. In tex.ibi,data ſunt,qꝛ contra gradum inſtitutoꝝ potuit peti contra tab.ſi repudiauerint:videntur repudiaſſe timoꝛe preteriti ergo,⁊c.vt ꝭ.ea.l.iij.in fine.cum l.ſequenti. Item ibi.a ſequenti quaſi non relicta a primo gradu,quia inſtituti omiſerũt propter moꝛtem,non timoꝛe preteriti,ſeu bonoꝛum poſſeſſiõis cõtra tab.In ver.quod ſi poſtmoꝛtem.ibi:relicta ſint,quare nõ ſunt excluſi timoꝛe preteriti,ſed moꝛte preuenti. ¶ In proxi.l. at vbi, ibi,data ſunt,quia timoꝛe preteriti videntur repudiaſſe,⁊ ſi adiuiſſent.ſubſtitutus excluderetur.l.poſt aditaꝫ C.de impuber.⁊ alijs ſubſti.⁊ ideo legata relicta ab eo non debentur,cum de iure communi non deberentur contra tab. ¶ In ſeq.l.ſiue autem,ibi,non omiſerint.,ſed deceſſerint, hereditate nõ adita, petita iam contra ta.per filium,ſecundum Iac.de Are. ¶ Item in ea.l.ibi hereditatem.Nam cum timoꝛe preteriti inſtitutus omiſiſſet,ille qui petijt contra tab.ſuccedit in locum eius,vt ꝭ.ti.j.l.cum emancipatus.in prin.ideꝫ habetur perinde ac ſi inſtitutus non adiuiſſet quãtum ad legata.Quero,que ſit ratio diuerſitatis iter iſtos caſus? Rñ. collige ratiões ex aditionibus quas dedi circa tex. ¶ Op.ad ver. quod ſi neque.dicitur hic,qḋ ſi nullus ſupereſt,ſucceditur ab inteſtato.Cõtra ſufficit tab.extare tẽpoꝛe moꝛtis, vt poſſit peti bo. poſ.contra tab.vt ꝭ.ti.j.l.quod vulgo.Sol.verum eſt ſi hereditas põt adiri,ſed hic nõ potuit adiri,qꝛ nec inſtitutus,nec ſubſtitutꝰ ſupererat:ſed cõtra,licet nullus ex inſtitutis ſupereſt, tamen trãſmittitur ad heredem ſuum.l.illud.in fi.ꝭ.ti.j.maxime hodie ius deliberandi.l.cum antiquioꝛib.C.de iu.deli. Dicit gl. intelligo hoc, quando ſupereſt aliquis ex inſtitutis,ſeu ſubſtitutis,nec ad heredes tranſit ius adeundi. Si enim ius adeundi tranſiret,perinde eſt,ac ſi ſupereſſent,vt j.de re.iu.l.in omnibus,§.nõ debeo. ¶ Ita

2 dicit gl.quam no.ad queſtio.✝teſtatoꝛ ſubſtituit heredi ſuo vulgariter.ſi heres non erit,talis heres eſto:inſtitutus nõ fuit heres ſed trãſmittit ius deliberãdi,per d.l.cũ antiquioꝛibꝰ,vel eſt de caſibus,in quibus hereditas non tranſmittiẜ:quero,quis preferaẜ, vel ſubſtitutus,vel heredes illius inſtituti.Iſta glo.videtur velle, quod preferantur heredes inſtituti quod puto veriſſimum:quia iſta verba,ſi nõ erit heres,ſubaudit lex.vel alium miniſterio ſuo heredem non fecerit,vt l.ſi paterfa.ꝭ.de her.inſti. Si ergo tranſmittit ius deliberandi,vel alio caſu ius adeundi,facit alium heredeꝫ miniſterio ſuo.Et ita determinaui in materia de vulg.ſubſti.⁊ eſt meum dubium,⁊ gl.hoc determinat. ¶ Op.de fi.huius l.ad prin. Gl.reſpondet ⁊ bene.Debes intelligere quod in fi.l.inſtituti omiſerunt hereditatem preuenti moꝛte,vnde legata irritantur, non per contra ta.ſed alias de iure communi,ideo non debentur,vt ꝭ. eo.l.iij.in fi.ſed in prin.inſtituti omiſerunt timoꝛe preteriti. Item videntur a ſubſtituto ſemper deberi,quia legata relicta ab inſtituto videntur repetita a ſubſtituto.vt l.licet.ꝭ.de le.j.dicit gl.intelge ꝙ erat caſus,in quo illa repetitio non videtur facta. ¶ Quero quid in dubio,an ſubſtitutus videtur repudiare timoꝛe preteriti, vel quia erat alias repudiaturus? Dicit gl.videtur repudiare ti-

2 moꝛe preteriti,vt hac l.ita dicit gl. ¶ ✝ Vltimo Dy. pro declaratione diſtinguit,aut tẽpoꝛe moꝛtis ſuperuiuit inſtitutus,⁊ ſubſtitutus,aut inſtitutus tantum,aut ſubſtitutus tãtum,aut neuter. Primo caſu,quãdo vterque viuit aut inſtitutus eſt excluſus repudiatione,aut conditionis defectu,aut alio caſu. Si repudiatiõe, debenẜ ſolũ legata relicta ab inſtituto,vt hic ⁊ l.at vbi,⁊ l.ſiue autem. Aut eſt excluſus cõditionis defectu,⁊ tunc aut erat conditio caſualis,⁊ debentur ſolũ relicta a ſubſtituto. Aut erat conditio poteſtatiua,⁊ debentur relicta ab inſtituto tantum,vt hic,⁊ in l. itẽ a ſubſtituto.j.eo.Si vero eſt excluſus alio caſu vt puta moꝛte, tunc debẽtur relicta a ſubſtituto tm̃,vt hac l.ſed ⁊ ſi pro dote.vlt. reſp.Si vero viuit inſtitutus tantum,tunc relicta tantum debentur ab inſtituto,vt hac l.ver.vt eccl.ſi viuit ſubſtitutus tantũ debentur relicta a ſubſtituto,vt hic in ver.ſi vero nemo: Quarto caſu ſi neuter viuit,tunc nulla legata debebuntur,quia ab inteſtato ſuccedi tur,vt hic in ver.quod ſi neque. Alia plura poſſent dici, que ꝭ.expediui in additionibus.

LEX XIIII.

a **N** Onnunquam. a Op.de l.nõ putauit.§.fi. ꝭ.tit.j.vbi vnus afficit lucro alium.Sol.Non debet afficere lucro legatoꝝ,ſed hereditatis ſic,quia hereditas eſt quaſi debita.l.fi.C.de codicil.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Nonnunquam.Ad hanc legem vide Alexã.in l.poſthumo.ver.vnum dicebat.C.de bo.poſ.contra ta.⁊ Alex. conſil. xxxvj.volumine iiij.

§. Si ab vno Opp.in gl.dicitur hic,melius,contrario eſt deterius,quia eſt melius vt ille teneatur quem teſtatoꝛ grauat. vt voluntas teſtatoꝛis ſeruet. l.in conditionibus.j.de condi.⁊ demõ. Dicit gl.hoc ideo quia per contra ta. fit detractio certe partis: ideo non eſt equum teneri in ſolidum, Si enim non fieret detractio,ſed magis augmentum, teneretur inſolidum. Probatur j.de colla.do.l.ſi filia fuerit.⁊ l.fi.ꝭ. de le.iij. Item opp.j.eo.l.nepos.Gl.ſoluit vno modo,⁊ reprobat, quare ſolue vt ibi.

LEX XV.

1 ☞ Teſtamentum,in quo filius eſt preteritus, etiam ſi non opponatur eſt nullum.

Emancipatus preteritus,an teneatur preſtare legata.

I S,qui in poteſtate. Textus iſtare,etiam ceptis perſonis.⁊ eſt hec lex difficilis in tex. Examinemus principium dicit tex.quod ſuus preteritus rumper contra ta.Op.quod eſt nullum non poteſt rumpi.l.qḋ vulgo. ꝭ.ti.j.⁊ ꝭ.de iniu.teſt.l.nam ⁊ ſi.ver.poſt defectum.Sed preteritione filij ſui teſtamentum eſt nullum,vt Inſt.de exhere.libe.in prin. dicit gl.teſtamentum eſt nullum,ſi filius vult dicere nullum:ſicut dicimus in l.ſcimus.§.repletionem.C.de inof.teſt. vbi repletio fit ipſo iure ſi petatur,⁊ idem in compenſatione,qꝛ fit ipſo iure,ſi tamen opponatur ab homine.Ego dico,quod teſtamẽtum, in quo eſt filius preteritus,etiam ſi non opponatur,eſt nullum:non enim eſt neceſſe quod annulletur,⁊ petatur quod a iure annulleẜ.l.qui ſub conditione.§.fi.ꝭ.de cond.inſt.Hoc eſt ꝙ lex,dicit,quod filius preteritus venit directo ad petendum hereditatem,nec prius agitur de nullitate,ſed venit incidenter ad opponẽdum.l.j. ⁊ ibi colligitur.C.de oꝛdi.cog.Coniunge tamen iſtam glo.⁊ hoc tene menti, quare ad contraria dic qḋ eſt nullum de iure ciuili,non tamen de iure pretoꝛio,vt not.in l.quod vulgo,ſupra tit.j. Vel dic quod eſt nullum,niſi per filium confirmetur.l.filio preterito,ſupra de iniuſto teſt.⁊ ibi dixi plenius.⁊ petendo cõtra ta.videtur approbare, teſtamentum de iure ciuili.l.poſthumo.C.de bonoꝝ poſſ.cõtra tab.⁊ quod ibi no.glo.⁊ doct. ¶ Venio ad ſecundum reſponſum, dicitur hic, quod emancipatus non preſtat legata. Contra.j.l.

proxi.

pror. Dicit gl. quidam hoc exiſtimauerũt, ſubaudi, ⁊ male. Alij vo-
lentes ſuſtinere iſtos dicunt, hic loquitur in emancipato preteri-
to, cui pater fecit iniuriam, vnde minus poteſt a patre grauari: ſ;
ibi loquitur in emãcipato inſtituto, qui habet patris voluntatẽ,
ideo poteſt plus grauari, ar. pro hac ſol. quod habetis hic in ver.
quid ergo. ⁊ j. prox. §. Uidete, iſti videntur velle ꝙ emancipatus,
qui poteſt petere contra ta. non teneatur ad legata. Hoc videtur
contra caſum l. quia autem. §. pen. ſ. ſi quis omiſ. cauſa teſt. ſcd̃m
1 quod ibi intelligunt Dy. ⁊ Jac. de Aret. Et ideo † pro ſuſtinendis
omnibus opi. poſſumus dicere ſic, Quando ſuus eſt preteritus,
aut loquimur in emãcipato inſtituto, ⁊ dic vt l. ſi duo. j. eo. Aut eſt
a preteritus emancipatus,ᵃ ⁊ tunc ſi quidem emancipatus ſucce-
dit per contra ta. tenetur ad legata, vt d. l. quia autẽ. §. pe. Et hoc
modo debet intelligi hic, ſecundum lec. gl. q̃ iſti male putabant, ſi
intelligebant de emancipato veniente per contra ta. Aut emanci-
patus ſuccedit ab inteſtato per vnde liberi quaſi teſtamento an-
nullato per preteritionem filij ſui, tunc ex hoc edicto legata non
debentur. Ita poſſunt intelligi Juriſconſulti qui hoc exiſtima-
bant: ſed bene debebantur legata per edictum, ſi quis omiſ. cauſ.
teſta. d. l. quia autem. §. pe. ſi quis omiſ. cau. teſt. ⁊ facit l. ſi filius. ſ.
eo. ti. Sed quomodo poteſt peti contra ta. ſi teſtamentum eſt nul-
lum per preteritionem ſui, Dicam j. l. proxi.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Preteritus emancipatus. Ad intellectum huius ma-
terie, vide Ang. in l. j. C. de contra tab.

1 ☞ Legata quando debeantur cum teſtamentũ irritatur ex cau-
ſa preteritionis.

§. Sed ſi vnus.

Iſte §. eſt difficilis. Opp. ad pri-
muz dictũ, dicitur hic, quod ſi am-
bo petierint bo. poſ. contra ta. preſtantur legata tantum coniun-
ctis perſonis. Contra, imo ex perſona inſtituti debent ab ipſo in-
ſtituto omnibus. l. filium. ſ. eo. ⁊ l. vlt. §. fi. ſ. de leg. iij. Sol. pro por-
tione, in qua inſtitutus fuit, debentur legata omnibus: ſed pro ea
que accreuit per contra ta. debentur tantuz coniunctis perſonis
vt dixi in l. fi. §. fi. ſ. de le. iij. ⁊ dixi ſ. eo. l. filiũ. Itẽ op. dicitur hic in
ver. ſed ſi ſcriptus. quod ſi ſcriptus adiuit, ⁊ preteritus petijt con-
tra ta. videtur quod non poſſit peti ſecundum ta. donec expectat,
an poſſit veniri per contra ta. l. equiſſimum. poſt prin. j. de ſecun.
ta. Sol. Hic dicit, ꝙ adiuit hereditatem, ſcilicet, de iure ciuili non
per bo. poſſ. ita no. ſ. tit. j. l. illud. ⁊ doc. in l. fi. C. de bon. poſ. contra
ta. quod intellige vt dicam. j. l. proxi. ¶ Item. opp. dicitur hic, ꝙ
ſcriptus heres adiens ex inſtitutione tenetur ad legata coniun-
ctis perſonis tantum. Contra. ſ. tit. j. l. ſi ex pluribus §. ſed illud.
⁊ j. eo. l. ſi duo. in fi. vbi tenetur omnibus. Solu. vna eſt, quod hic
corrigitur l. ex duobus. §. ſed illud, ⁊ illa corrigitur per d. l. ſi duo.
⁊ iſta eſt ſatis bona. Alia ſol. eſt, quod hic loquitur in ſuo ibi in e-
mancipato. Hoc eſt falſum, vt dixi in l. ex duobus. Alij dicunt ꝙ
hic loquitur de ſcripto, cui ſeruatur hereditas ex vigore iſtius e-
dicti, ⁊ ſic tenetur ad legata certis perſonis, vt ſ. eo. l. filium. §. fi.
Sed contraria loquuntur in ſcripto, qui venit per contra ta. Iſta
ſol. tangitur in gl. quam tenet Dy. Iſta ſol. eſt vera in ſe, ſed non
congruit huic legi, que hic loquitur de ſcripto, qui poteſt venire
per contra tabu. Alij ſoluunt aliter in gl. dicentes, quod id, quod
dicitur de ſcripto, ſcilicet qui non adiuit ſed petijt contra ta. bene-
ficio preteriti. Iſta opi. licet in ſe ſit vera, non congruit litere, quia
tex. dicit, quod petere potuerunt: non dicit, quod petierunt quare
tene primam opi. Uel dic, quod refertur opi. quorundam que ibi
reprobatur. Item opp. dicitur hic, quia non debet euz tueri in ea
parte in qua eſt inſtitutus. Contra ſ. ti. j. l. non putauit. §. fi. Solu.
Ibi loquitur, quando omnes petierunt contra ta. hic autem inſti-
1 tutus adiuit. ¶ † Et pro declaratione iſtorum caſuum dic, aut
quis preterijt emancipatum, vel emancipatos quos ſolus habe-
bat, ⁊ tunc ſine dubio preſtantur legata perſonis exceptis, vt pa-
tet per totũ hũc ti. Aut quis preterijt ſuum, vel ſuos, quos ſolus
habebat, ⁊ tunc non preſtantur legata, ſiue dicant nullum, ſiue
veniãt per contra ta. vt hac l. in princ. Aut preterijt duos, vnum
ſuum alium emancipatũ, ⁊ tunc ſuus nemini debet legata. Eman-
cipatus vero, aut venit per cõtra ta. ⁊ tenetur ad legata exceptis
perſonis. Aut venit ab inteſta. ⁊ tunc non tenetur ex hoc edicto,
ſed ex edicto, ſi quis omiſ. cauſ. teſt. vt dixi in prin. l. Aut vnum pre-
terijt, ⁊ alium inſtituit, ⁊ tunc aut preterijt ſuum, ⁊ inſtituit emãci-
patum, ⁊ tunc ſuus non tenetur ad legata, ſed emancipatus om-
nibus, vt j. eo. l. ſi duo. Aut inſtituit ſuum, ⁊ emancipatum prete-
rijt, ⁊ tunc ſuus tenetur ad legata. Aut vnum emancipatũ prete-
rijt, ⁊ alium inſtituit, tunc aut omnes veniunt per contra ta. tunc
preſtabuntur legata exceptis perſonis tantum, vt hic in ver. ſ; ſi
vnus. Aut inſtitutus adiuit, ⁊ preteritus petijt per contra tab. ⁊
tunc extraneus inſtitutus preſtabit legata omnibus, ſecundum
veram opi. vt ſ. de contra ta. l. ex duobus. ⁊ j. eo. l. ſi duo. Preteri-
tus autem debebit legata exceptis perſonis, vt hoc §. verſi. ſed ſi
ſcriptus. Si vero vnum preterijt, ⁊ alium exheredauit, tunc dicvt
in l. filium. in prin. ⁊ §. ſi legata. ſ. eo. ti.

1 ☞ Non ſufficit legare pro dote, niſi vere ita ſit.

a §. Ei que dotem.

ᵃ Opp. de l. iij. C. de fal. cauſa ad-
ie. Solut. Dicunt quidam, hic
non fuit expreſſa certa quantitas, ibi ſecus. Uel melius. quando
teſtamentum irritatur per contra ta. oportet quod vere dos, ſit q̃
ad dotem inuitatur tanquam ad es alienũ: ſecus quando nõ irri-
tatur per contra tab. Ita dicit gl. tene menti iſtum tex. nam ſ. eo.
1 l. j. in prin. dicitur, ſi legatur † vxori pro dote: nam non ſufficit lega-
ri pro dote, niſi vere ſit dos. ⁊ hoc facit ad multa, ſi dicitur in in-
ſtrumẽto, dedit pro mercantia, non ſufficit, niſi vere ſit mercantia
(Itẽ ad ſtatuta, ſi dicitur in ſtatuto quiſquis dederit pro mercã-
tia, niſi vere ſit mercantia non habet locũ ſtatutum.) ar. huius. §.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Ei que dotem. Uide no. in l. j. C. de fal. cau.

a §. Si extraneo.

ᵃ Conditio debet impleri in perſo-
na eius, qui petijt contra tabulas,
hoc dicit, iſte tex.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si extraneo. In contrarium facit l. qui her. §. cum he-
reditas. de cond. ⁊ demon. Sol. vt ibi habes in apoſtil. antiquorũ.
de in iuſt. teſta.

LEX XVI.

Si duo.

Iſta eſt ſubtilis l. Opp. ad principium. ſ. l. pro-
xim. ij. reſponſo, vt ibi dixi.

1 ☞ Teſtamentum, in quo filius eſt preteritus ſi in eo ſunt inſti-
tuti venientes ab inteſtato, valet de iure ciuili.

2 Bo. poſſeſſio contra tab. concurrit cum bono. poſſeſſione ſecun-
dum tabulas, quando inſtitutus ⁊ preteritus ſunt in pari gra-
du, alias non.

§. Proinde.

Iſte §. habet tres lec. Duob. mod. legit
in gl. Tertio modo ſecundum Pet. alibi.
Dicitur hic omnibus legata preſtari. contra ſ. e. l. is qui. §. de ſcri-
pto. Sol. vt ibi. Item opp. j. de ſecundum tab. l. ſi ſi ſub conditio-
ne in fi. Sol. vt in gl. ⁊ bene. ¶ Dicitur hic. proinde ſi contra tab.
non accepit, quero, ſi non petit bo. poſſ. contra tab. qualiter ſucceſ-
ſit, Dicit gl. adiuit de iure ciuili. vel petijt ſecundum ta. ex inſtitu-
tione: Iſta j. lec. non videtur vera. quia teſtamentum in quo eſt fi-
lius ſuus preteritus, eſt nullum de iure ciuili: ⁊ ideo non poteſt
adiri, vt l. filio. ſ. de iniuſt. teſta. Item ſecunda videtur peior, quia
vbi habet locum bon. poſſ. contra ta. non poteſt habere locum ſe-
cundum tab. l. equiſſimum. §. expectandi. j. de ſecundum tab. ideo
inſtitutus non poteſt petere bo. poſ. ſecundum tab. propter prete-
teritum qui poteſt venire per contra tab. ideo Jac. de Aret. tenet
primam lecturam ſed non reſpondet ad contrarium factum. Sed
Pet. legit hanc legem, tertio modo dicens quod non adiuit de iu-
re ciuili, nec ſecundum tab. petijt, quia non poteſt, vt dictum eſt,
ſed fuit portio reſeruata per hunc ti. ⁊ l. filium. §. ſed ⁊ ſi portio. ſ.
eo. ita dicit Pe. ⁊ Cy. refert in l. j. C. de bo. poſ. contra ta. ſed male,
quia alie perſone quibus conſeruatur portio per hoc edictum,
non preſtant niſi coniunctis perſonis, l. filium. in fi. ſ. eo. ſed hic di-
1 citur, quod preſtant omnibus, quare tene lec. gl. ſiue dicamus † ip-
ſum adiri de iure ciuili, q̃ põt q̃ hic fuit inſtitutus vnus de ve-
niẽtbus ab inteſtato ⁊ ſic tale teſtamẽtũ licet in eo ſit filius prete-
a ritus de iure ciuili valet, ᵃ l. ſi duobus. §. ſi prius. ſ. titulo j. ⁊ ibi
2 dixi. Item poteſt peti ſecundum tabu. quia. † quod dicitur, quod
non habet locum ſecundum tabul. donec poteſt intentari contra
tabul. eſt verum quando inſtitutus non eſt in pari gradu cum
preterito, l. equiſſimum. §. primo. de ſecundum tabul. Sed ſi ſunt
in pari gradu. tunc nihil repugnat quod vnus veniat per ſecun-
dum tab. ⁊ alius per contra tabu. ⁊ poſſunt concurrere, l. ſed cum
patrono. in prin. ſ. de bono. poſſeſſ.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Ualet. Contrarium tenet Bar. in l. poſthumo. de cõ-
tra ta. ſed hoc limita, niſi par in gradu ipſi preterito eſſet inſtitu-
tus, q̃ tunc tenet teſtamentum, etiam de iure ciuili, vel ſecundum
eum in d. l. ſi prius. idem ſi quicunque poſt filium ſucceſſurus, ab
inteſtato eſſet inſtitutus, ſed vtrunque dictum videtur falſum, ⁊
contra l. poſthumus. §. item, ⁊c. ⁊ in l. filio de iniuſt. teſta. vbi tan-
tum reconualeſcit de iure pretorio, ſi preteritus decedat viuo te-
ſtatore, vel poſt mortem teſtatoris approbet teſtamentum. ⁊ per
Pau. de Ca. in l. ſi filius qui. in prin. de lib. ⁊ poſth.

LEX XVII.

Si emancipato. Op. quod liberetur heres preteritus. l. arbitrio. §. fi. ff. de dolo. Glo. ſol. quod hic heres eſt in mora, vel fauor perſonaruꝫ hoc inducit, ſed male dicit: quare dic quod hic heres ſcriptus commiſit doluꝫ aduerſus preteritũ. Unde propter odium preteriti interemit rem legatam, ideo tenetur preteritus tanquam ſua culpa ſit interempta. l. ſi merces. §. culpe. ff. loca. ⁊ l. pe. in prin. ff. ſol. ma. ſed ſi interemiſſet propter odium legatarĳ, tunc videtur res interempta culpa legatarĳ, nec teneretur preteritus per eaſdem leges. Si vero non interemit rem legatam propter odium alicuius, ſed ipſius rei legate, vt quia interemit ſeruum propter odium ipſius ſerui, tunc procedit diſtinctio gloſ. Aut heres preteritus, fuit in mora, aut non: ſed quando non eſt in mora, tenetur cedere actionem contra heredem ſcriptũ. l. huic ſcripture. ff. ad legem Aquili. Sed an occidens teneatur filio preterito? Dic vt in gl.

LEX XVIII.

Nepos. Opp. de l. nonnunquam. in fi. ff. eo. Glo. ſol. ibi, ⁊ non bene: ſed hic ſoluit, ⁊ bene, quia hic eſt quid imputetur nepoti, quia cum potuit venire per cõtra tab. noluit.

LEX XXII.

Bonorum. Op. ff. eo. l. virilis. poſt prin. Gl. ſoluit ibi pluribus modis, ſed tene illam que ponitur hic, quia non habebit legata vltra virilem,

LEX XXIII.

His quibus. Hic ponitur caſus duobus modis. tene vltimum caſum, ſecundum quem coniuncte perſone nihil debent habere de ſeruis quibus libertatem preſtare debebant, quia teſtator tale legatum non fecit propter eorum commodum, vt probatur ff. eo. l. iĳ. §. item.

LEX XXIIII.

Interuenit. Opp. quod requiratur tẽpus teſtamenti, vt l. j. ff. de reg. Catoniana. Sol. Hic loquitur quando legatum deficit ratione perſone: ſecus ſi alias. vt ibi no. ⁊ l. iĳ. §. quando autẽ. j. de iure fiſci. Item opp. de reb. dub. l. ſi cognatis. vbi requiritur ꝙ ſit etiam tempore mortis. Dicunt quidam, quod hic forte requiritur. ſed truffa eſt. Quare dic, quod hic loquitur quando teſtamentum impugnatur per contra ta. vnde quod ſit de liberis. non requiritur ex diſpoſitiõe defuncti: ſed ex diſpoſitione iuris. ſed ibi loquitur, quando requiritur quod ſit de coniunctis ex diſpoſitione defuncti. ¶ Item opp. Inſti. de here. inſti. §. in extraneis. vbi tria tempora requiruntur. Dicunt quidam, quod hic forte requiruntur: ſed dic quod ibi loquitur in hereditate: hic in legatis. Preterea, hic quando rumpitur teſtamentum per contra ta. ibi non, ſed mere ibi ex diſpoſitione defuncti ſucceditur.

LEX XXV.

Qui filium. Ibi. petere poſſe, ſcilicet beneficio preteriti.

§. Is, cuius. Iſte §. eſſet ſatis facilis, niſi qꝛ gl. intricat ipſum. Dicitur hic. emãcipatũ filiũ preteriit, quero de quo filio emancipato loquitur. Dicit gl. primo de emancipato. ſcilicet patre iſtius nepotis, ⁊ ſecundum hoc Iuriſconſultus hic non reſpondet queſtioni. hoc modo loquitur gl. ſuper ver. defuncti. que incipit, non reſpondet. Glo. reprobat iſtam lec. quia ſi hoc eſſet verum, pretor non tueretur nepotem per hoc edictum; ſed de iure communi tueretur, qꝛ nemo committeret edictum: qꝛ pater datus in adoptionem non cõmittit edictum. l. non putauit. §. in adoptionem. ff. ti. j. Alĳ volentes ſuſtinere gl. que incipit, non reſpondet, legunt alio modo, ꝙ iſte nepos fuit inſtitutꝰ, ⁊ fuit preteritus alius filius, non pater ipſius. Et ſi dicis, non poteſt ei committi exiſtenti in aliena familia, concedo quod pater eũ precedit, ergo erit tuendus vigore huius edicti ſuper verbo. emãcipatum. ⁊ h. d. gl. que inci. patrem. ibi quia pater eum precedit, ⁊ ſecundum hoc illam gl. que incipit, non reſpondet. expone per patrem. id eſt, propter patrem. Item in gl. precedenti que incipit, patrem. ibi. §. filius. dic imo, l. cum emancipatus. §. j. ⁊ ibi not. Item ibi, ſecus conſtat eſſe in filio, primi gradus exiſtente in adoptiua familia. alia lec. ponitur in gl. que eſt clara.

TITVLVS VI.

De collatione bonorum.

¶ Quia Illi, qui petunt contra ta. tenentur ꝯferre, ideo ponitur ti. de colla. bo. Querit gl. rub. quid vult dicere Iuriſconſultus, dum dicit, de collatione, dic vt in gl. ⁊ bene, alias aliter accipitur pro collatione, ſcilicet quam faciunt plures bibentes. Item accipitur pro quadam ratiocinatione, quam faciunt aliqui ſuper aliquo dubio. Item pro comparatione.

LEX I.

Hic titulus Iſta ratio quam ponit tex. non videtur vera: quia ſecũdum hoc etiam ſuus emancipato cõferret. Contra l. ſi emancipati. C. eo. ⁊ etiam emancipati inter ſe. contra hanc l. §. fi. ideo pro tollenda iſta dubitatione gl. declarat, nam ſecundum iſta tempora quicquid filius querebat, querebat patri. l. placet. ff. de acqui. her. l. j. j. ſi a pa. quis fu. ma. in gl. Illud vero quod querebat filius emancipatus, habebat ſibi proprium: ergo iniquum erat, quod emancipatus haberet partẽ bonorum paternorum, in quibus erat lucrum filĳ in poteſtate, niſi emancipatus conferret ea, que lucratus fuerat: ⁊ ita vult dicere iſte tex. que ratio ceſſat. ſi tractamus de collatione fienda ab emancipato alĳ emancipato. Item ceſſat etiam ſi tractamus de collatione fienda a ſuo ipſi emancipato, quia ſuus omnia queſiuit patri. Materiam collationis dicam. j. ti. j. l. pater filium.

§. Inter eos Collatio fit inter eos. qui petunt cõtra. de iure communi, ſiue de iure ſpeciali, h. d. Opp. inter emancipatos non eſt locus collationi. vt C. l. ſi emancipati, ⁊ j. ea. l. §. fi. Sol. Intelligatis inter eos, ſed non omnes, quia non conferunt emancipati inter ſe. ¶ Item opp. de l. filium. §. videamus. ff. ti. ĳ. Solu. datur his qui ſuccedunt eodem iure, ſecus ſi diuerſo iure ſuccedunt. ¶ Item opp. C. eodem l. illa. vbi in ſuccedentibus de iure ciuili habet locum collatio. Sol. Illud de iure nouo. nam olim non habebat locum. niſi in ſuccedentibus de iure pretorio, dicam in d. l. pater filium. Item venio ad ver. plane. ⁊ quero exemplum, dic vt in glo. ⁊ bene.

1 ☞ Emãcipatus veniens per contra ta. qualiter conferat ſuis.
2 Collatio habet locum quando queritur ab inteſtato.
3 Argumentum de toto ad partem an procedat.

§. Si ex dodrante. Emancipatus veniens per contra tab. confert ſuo pro ea parte. quam ſibi aufert, ⁊ ſi nihil aufert collatio ceſſat h. d. vſqꝫ ad §. ibidem. ⁊ eſt difficilis §. ¶ No. tex. in ver. totius. dicitur hic quod pro ea parte confert, pro qua parte aufert. cõtra, imo plus confert, quam auferat, vt j. ea. l. §. fi. ⁊ j. l. proxi. §. ſi tres. ⁊ l. pretor. §. Iulianus. Huius timore ſunt in gl. quinque ſol. ⁊ quelibet difficilis. Una eſt, ꝙ hic exponatur, confert, ſcilicet omnia ſua bona pro illo quadrante. Non eſt bona, qꝛ iſta l. eſſet impoſita verbis. ⁊ nullum effectum haberet. Alia ſol. eſt quod leges contrarie intelligũtur ſecundum iſtam, vt licet in illis dicatur, centum, vel ducenta habebat, dic ſcilicet conferenda. ſed habebat alia, que non veniebant conferenda. Gloſ. reprehendit per d. l. pretor. §. Iulianus. ⁊ per l. ſe. §. ſi tres. Alia ſolutio eſt. Aut emãcipatus ſuccedit ab inteſtato, ⁊ confert omnia, vt ibi. Aut per contra tab. ⁊ tunc confert pro ea parte quam aufert. Iſtam reprehendit gloſ. per d. l. pretor.
1 §. Iulianus. j. eo. ti. Gl. ergo. ſo. †quarto modo ſolenniter dicit. Aut filius ſolus eſt inſtitutus. ⁊ nullus alius ⁊ tunc emancipatus ſemper confert totum, vt legib. contrariis. Aut eſt inſtitutus extraneus cum filio, ⁊ tunc confert, pro ea parte. quam aufert ſuo nõ pro ea parte, quã aufert extraneo. Sed videtur, ꝙ iſta ſol. non habeat rationem in ſe, qꝛ nihil ad factum. vtrum filius ſolus fuerit inſtitutus. Nam tũc emancipatus aufert ſolum dimidiam, ⁊ ſic tũc pro dimidia deberet conferre, vt hac l. ⁊ ſic iſta non videtur vera ſolutio, ſed magis caſuum variatio. Cyn. tangit. C. eodem ti. l. ſi emancipati. in fi. ⁊ nihil examinat. ſed dic quod iſta ſol. eſt optima, ⁊ verba iſtius gl. ⁊ tex. debent intelligi ſic, pro ea parte. quam emancipatus aufert ſuo, de portione debita ſibi emancipato. pro ea parte confert: ⁊ ſi nihil aufert, nihil confert, vt hic: ſi totam portionem ſibi debitam a ſuo aufert, totũ ꝙ habet ſibi confert ita loquuntur contraria. Et ſi dicis. imo non aufert ſuo, niſi dimidiã: ergo pro dimidia debet conferri. Reſpõ. dimidiam tantũ aufert, ſcilicet hereditatis paterne, ſed illa dimidia eſt totum quod ſibi debetur, ideo totũ ꝙ habet confert. Ita loquuntur leges contrarie. Ad vnum tamẽ aduerte. quod id quod hic dicitur, quod confert pro quadrante, non intelligas quod quadrantem tantum ſuorum bonorũ debeat conferre emancipatus: ſed confert dimidiam bonorũ ſuorũ. Sicut enim aufert a filio ſuo dimidiam portionis ſibi emancipato debite, ita dimidiam bonorum cõfert, vt legibus contra

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN